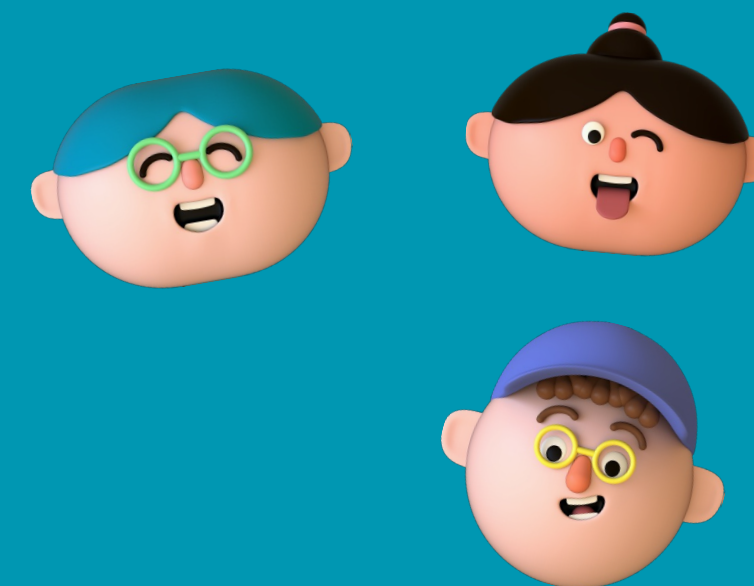

Zajęcia z wymowy dla

(np. Chińczyków i Niemców), którzy nie rozróżniają głosek
szczelinowych (s, z, sz, ż/rz) i zwarto-szczelinowych (c, dz, cz, dż)

Opracowała Agnieszka Beresińska

◆ Brak odpowiedników fonetycznych w języku ojczystym

🇨🇳 Chińczycy (język mandaryński):

Mandaryński ma wiele spółgłosek szczelinowych i zwarto–szczelinowych, ale ich podział jest inny niż w języku polskim.

Przykłady:

Istnieje np. dźwięk [tʂ] (bliski „cz”), ale nie występuje para „sz”–„cz” ani „s”–„c” w takim znaczeniu jak w polskim.

Brakuje też konsekwentnego opozycyjnego systemu: „szczelinowa” kontra „zwarto–szczelinowa” – a więc trudniej jest im uchwycić tę kategorię artykulacyjną jako kontrast. W dodatku mandaryński nie ma spółgłosek dźwięcznych typu dz, dż, co jeszcze pogłębia problem.

🇩🇪 Niemcy (język niemiecki):

W języku niemieckim istnieją spółgłoski szczelinowe, np. [s], [ʃ] (sz), ale brakuje systematycznego zestawu głosek zwarto–szczelinowych.

Niemiecki nie posiada np. głosek takich jak cz, dż, dz – są one po prostu nieobecne w systemie fonologicznym.

Niemiecki również nie różnicuje par typu „sz” vs „cz” na podstawie typu artykulacji (szczelinowa / zwarto–szczelinowa), więc różnica jest dla nich fonologicznie nieistotna.

Trudność dla tych grup cudzoziemców:

Chińczycy:

W mandaryńskim brak wielu głosek zwarto–szczelinowych, a podobne szczelinowe są realizowane inaczej.

Problemy z opanowaniem dwuczęściowej struktury głoski (zwarcie + szczelina).

Niemcy:

Znają szczelinowe (np. „s”), ale mają trudności z polskimi „cz”, „dż” – mylą je z samymi szczelinowymi („sz”).

Uproszczenia: np. „cz” zamieniają na „sz”.

Trudność dla chińskich uczniów (2 min)

W języku chińskim mandaryńskim występują podobne dźwięki (np. „sh”, „zh”, „c”), ale są wymawiane z innym miejscem artykulacji i nie są rozróżniane w taki sam sposób jak w polskim.

Dodatkowo, różnice między dźwięcznością (z/s, dz/c) oraz twardością/miękkością nie zawsze są zauważalne.

Często mylą np. „s” i „c”, „sz” i „cz”, a niektóre z tych głosek mogą być redukowane lub zamieniane przez dźwięki z języka ojczystego.

ś, ź, ć, dź

sz, ż / rz, cz, dż

J. Madelska (2010)

Sz Rz Z

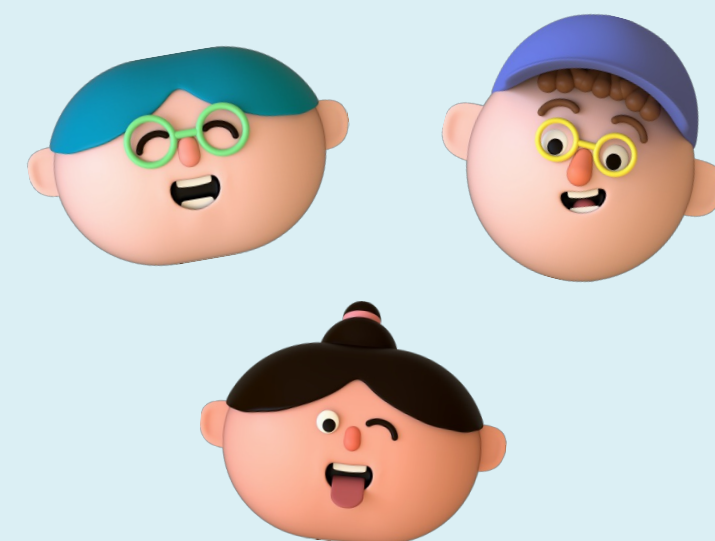
C DZ CZ

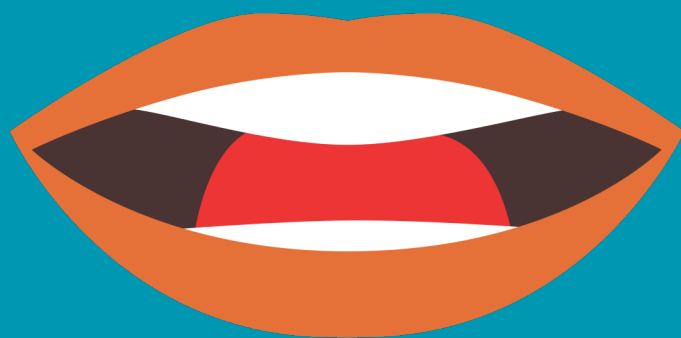
DŹ

- sz, ż, cz, dż, (tak zwany szereg szumiący)

- s, z, c, dz, (szereg syczący)

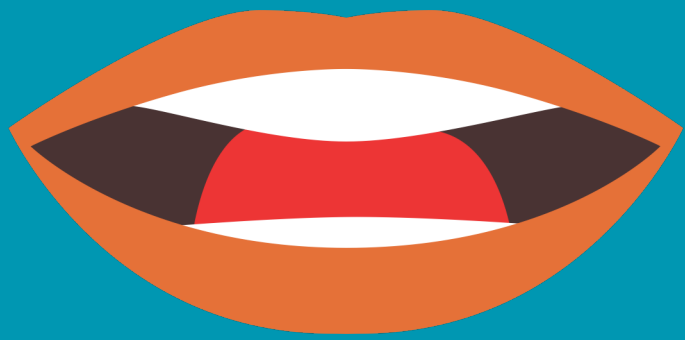
- ś, ź, ć, dź (szereg ciszący)

Rozróżnianie głosek szczelinowych i zwarto-szczelinowych w języku polskim –
artykulacja, percepcja, produkcja.

Opis głosek (artykuł)

Szczelinowe (frikatywy): s, z, sz, ź/rz

Dźwięk powstaje przez przepływ powietrza przez wąską szczelinę między narządami mowy – powoduje szum (tarcie).

Nie ma pełnego zwarcia – powietrze swobodnie przechodzi, tworząc ciągły dźwięk.

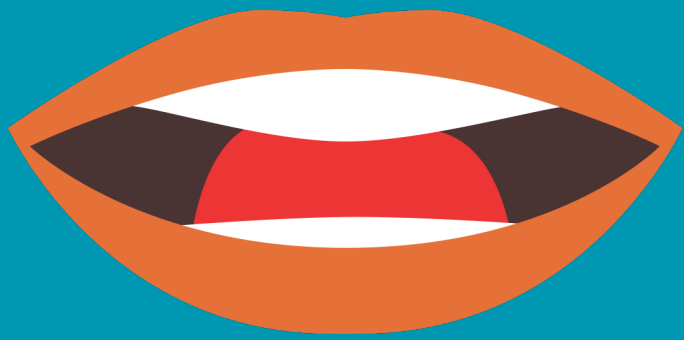
Zwarto-szczelinowe (afrykaty):

c, dz, cz, dź

Głoska składa się z dwóch faz: krótkiego zwarcia (zamknięcia przepływu powietrza) i następującej po nim szczeliny.

Dźwięk ma charakter eksplozyjno-szczelinowy – najpierw jest „wybuch”, potem „szum”.

Jak pokazać artykulację? (kluczowe różnice):

Użycie gestu ręki:

Szczelinowe: poruszanie ręką równomiernie, jak przy ciągłym szumie (fala).

Zwarto-szczelinowe: krótki impuls dłoni (jak "wybuch") + fala (czyli zwarcie + szczelina).

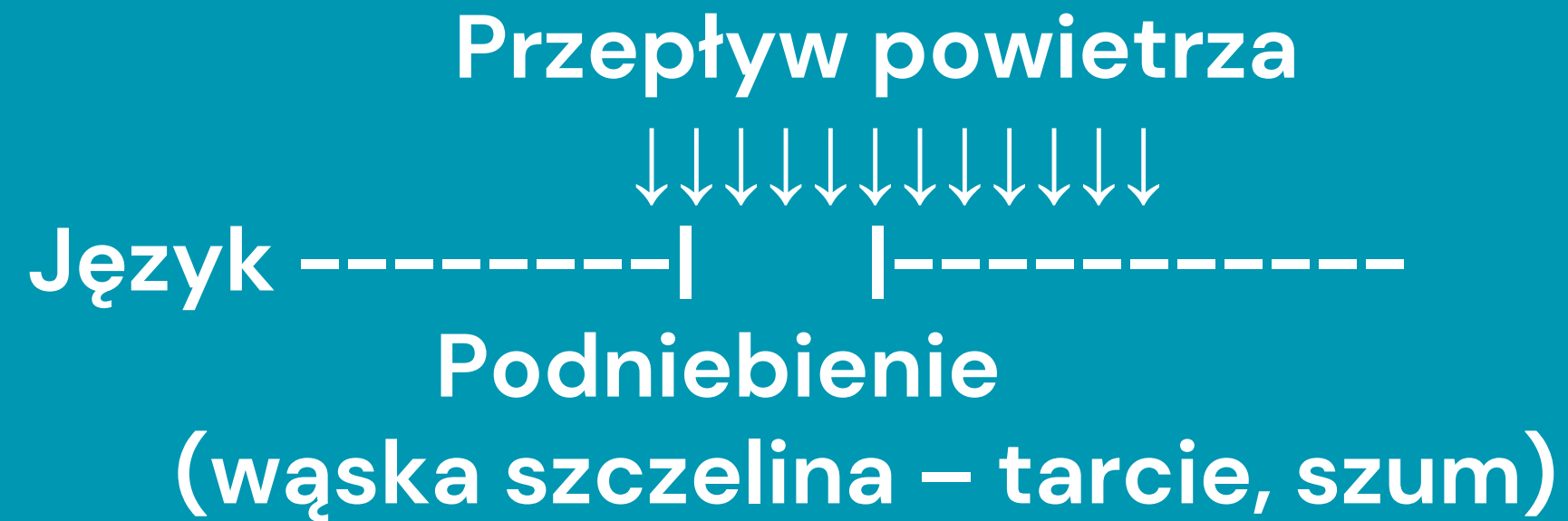
Rysunek lub plansza z wykresem przepływu powietrza:

Szczelinowe: łagodna fala.

Zwarto-szczelinowe: pionowy skok (zwarcie), potem fala (szczelina).

Lustro lub nagranie wideo: obserwacja ruchu języka i warg – widoczna różnica przy zwarcu.

- Powietrze **przechodzi przez wąską szczelinę** między językiem a podniebieniem, tworząc **ciągły szum** (bez zwarcia).
- Brak „wybuchu” na początku.

(Zwarcie – blokada)

Język -----|=====|----- Podniebienie

↑

zatrzymanie powietrza → potem „eksplozja” i
szczelina

Potem: ↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓
(szum jak w szczelinowej)

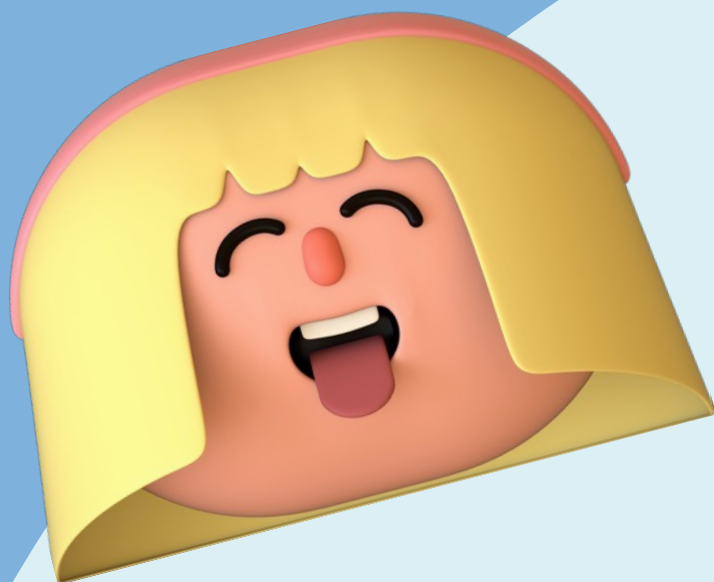
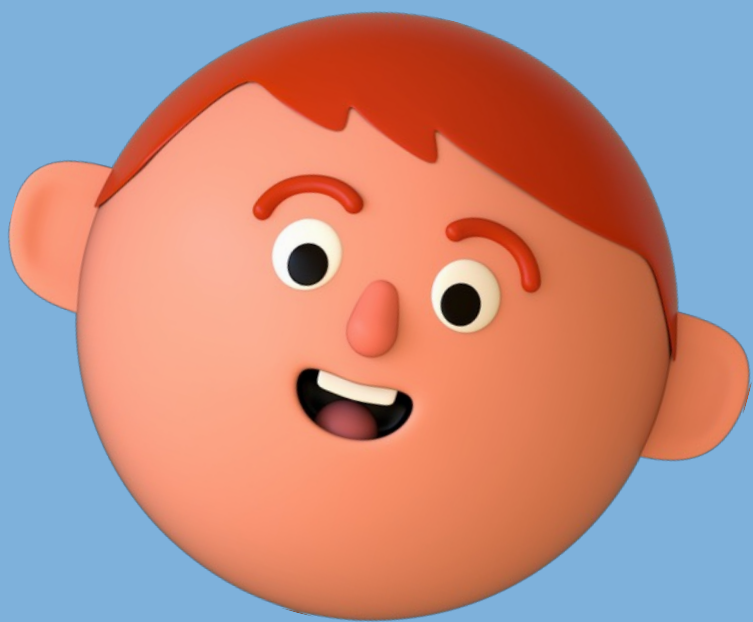
- Artykulacja składa się z dwóch etapów:
 1. **Zwarcie** – powietrze zatrzymane (zamknięcie jak w „t” lub „d”)
 2. **Szczelina** – nagłe puszczenie powietrza (jak w „sz” lub „ż”)

Ruch ręki jako gest wspomagający:

- **Szczelinowa:** ręka wykonuje falujący, płynny ruch 🖐️→→→→ (ciągły szum)
- **Zwarto-szczelinowa:** najpierw krótki impuls 🖊️ (zwarcie), potem fala 🖐️→ (szum)

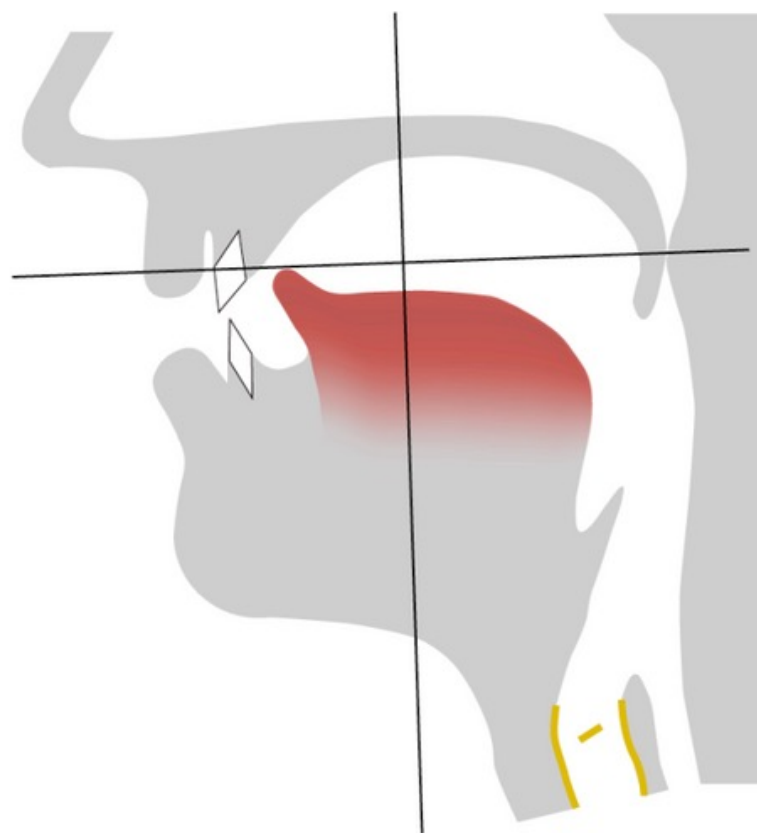

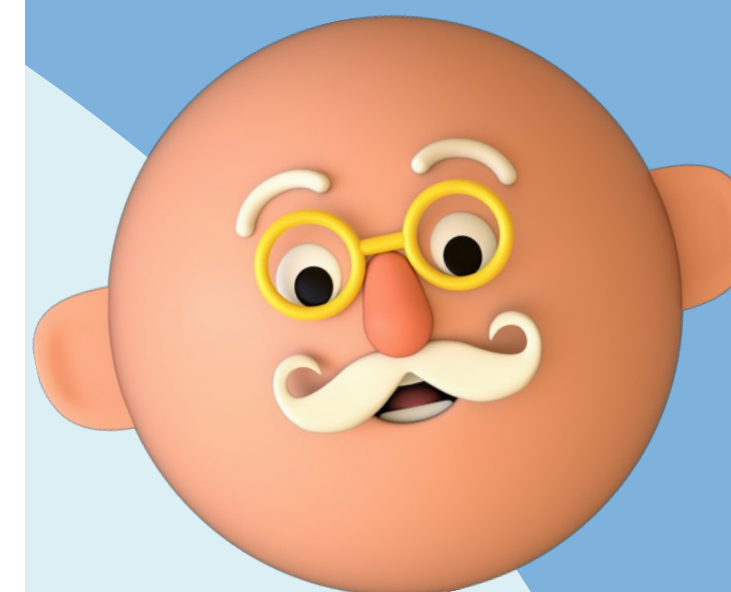
Głoska sz.

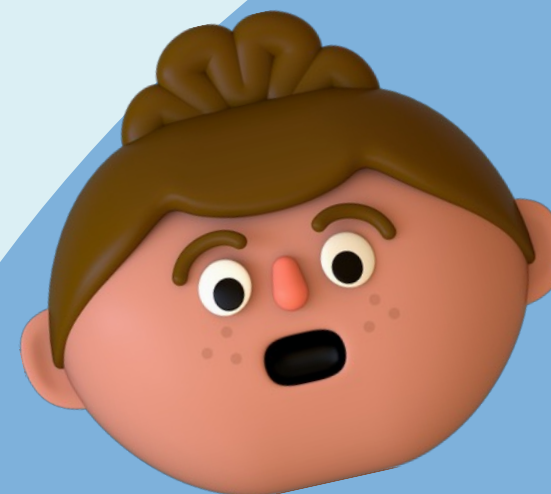

Głoskę *sz* wymawia się nieco podobnie do głoski *cz*. Różnica polega na tym, że czubek języka nie dotyka już miejsca za wałkiem dźwiękowym, tylko tworzy z nim szczelinę (jest bardzo blisko). Można powiedzieć, że *sz* to druga faza wymowy głoski *cz*. Gdy powietrze przeciska się przez szczelinę między czubkiem języka a wałkiem dźwiękowym - powstaje głoska *sz*. Spojrz na schemat.

Głoska *sz*.

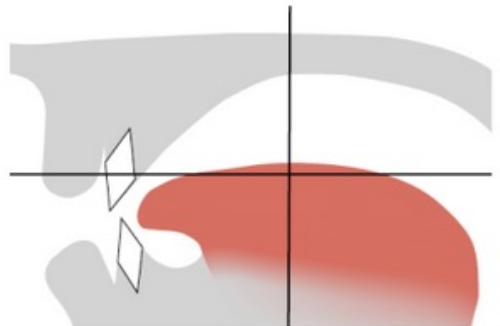
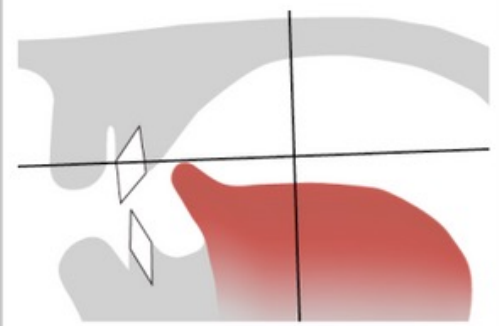
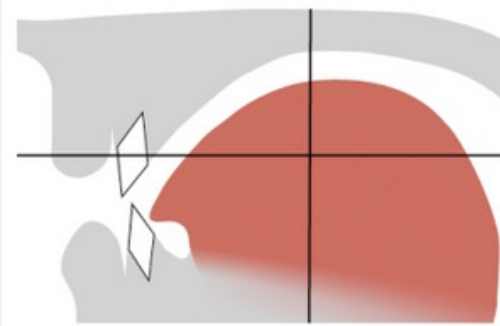

Głoski *sz, ż/rz, cz, dż*.

Najwięcej problemów stwarza studentom wymowa polskich głosek szczelinowych i zwarto - szczelinowych, tworzących szeregi tzw. szumiących (*sz, ż/rz, cz, dż*), syczących (*s, z, c, dz*), ciszących (*ś, ź, ć, dź*). Najczęściej studenci wymawiają je myląc głoski w obrębie różnych szeregów lub też w obrębie jednego szeregu, np. *sz = ś, ż = ź*, ale też *z = dz, ź = dź*, a nawet *ż = dź*. Są to odległe zastępstwa, które mogą powodować zakłócenia w komunikacji.

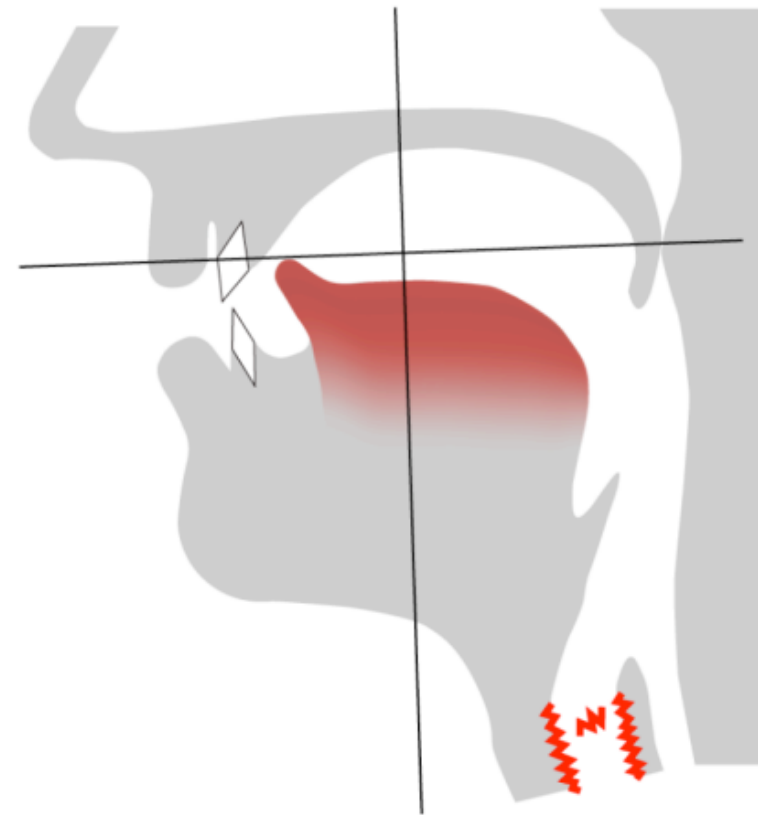

Miejsce języka	 przy zębach	 przy dziąsłach	 przy podniebieniu
Szczelina	s, z	sz, ż	ś, ź
zwarcie + szczelina	c, dz	cz, dż	ć, dź

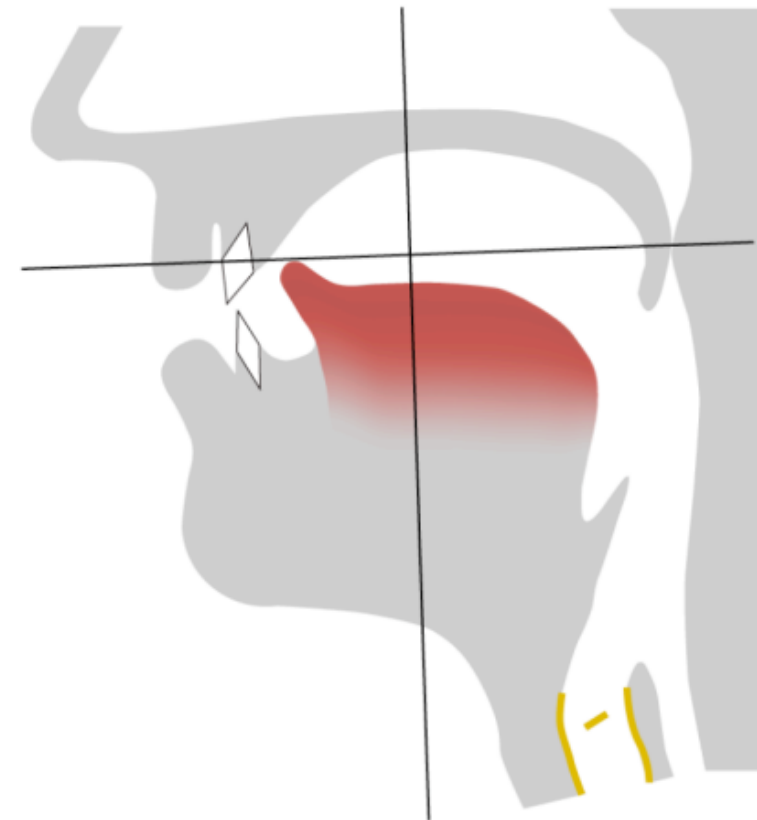
Głoska *ż/rz*.

Głoskę *ż/rz* wymawia się tak jak *sz*, „dodając” dźwięk. $\dot{Z} = sz + \text{dźwięk}$. Porównaj schematy poniżej. Język tworzy szczelinę z wałkiem dziąsłowym, zęby są zbliżone, wargi zaokrąglone. Wiązadła głosowe drgają.

Głoska *ż/rz*.

Głoska *sz*.

TEORIA

Są dwa sposoby nauki wymowy głoski *ż/rz*.

I. sposób.

Jeśli umiesz wymawiać *sz*, głoskę *ż* wymówisz „włączając” dźwięk. Cały układ artykulacyjny pracuje tak samo jak przy *sz*, dochodzą tylko drgania więzadeł głosowych. Dlatego *ż* osiągniesz na zasadzie analogicznego przeniesienia artykulacji.

Powtórz: *szszsz...* - *żżż...*, *sz* - *ż*, *sz* - *ż*.

II. sposób.

1. Usiądź przed lustrem.

2. Wymów kilkakrotnie głoskę *dż*. Sprawdź miejsce języka, zbliżenie zębów i układ warg („dzióbek”).

3. Teraz spróbuj „przedłużyć” *dż*.

4. Przedłużana głoska *dż* - zmieni się w *ż*. Usłyszysz: *dżżżżż...* Zapamiętaj ułożenie języka przy *ż*.

5. Staraj się wymawiać *dż* bardzo delikatnie, a następnie redukować, aby pozostało tylko *ż*.

[ś] – spółgłoska bezdźwięczna, środkowojęzykowa (palatalna), trąca (szczelinowa, frykatywna), język jest wygięty w środkowej części ku *palatum* (podniebienie twarde), między grzbietem języka a podniebieniem twardym jest szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza);

[ź] – spółgłoska dźwięczna, środkowojęzykowa (palatalna), trąca (szczelinowa, frykatywna), język jest wygięty w środkowej części ku *palatum* (podniebienie twarde), między grzbietem języka a podniebieniem twardym jest szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza);

[ć] – spółgłoska bezdźwięczna, środkowojęzykowa (palatalna), zwarto-trąca (zwarto-szczelinowa, afrykata), język jest wygięty w środkowej części ku *palatum* (podniebienie twarde), najpierw następuje zwarcie, potem między grzbietem języka a podniebieniem twardym powstaje szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza) – zwarcie i szczelina są w tym samym miejscu jamy ustnej, przedłużane [ć] zmienia się w szczelinowe [ś], które powstaje w tym samym miejscu nasady;

[ʒ] – spółgłoska dźwięczna, środkowojęzykowa (palatalna), zwarto-trąca (zwarto-szczelinowa, afrykata), język jest wygięty w środkowej części ku *palatum* (podniebienie twarde), najpierw następuje zwarcie, potem między grzbietem języka a podniebieniem twardym powstaje szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza) – zwarcie i szczelina są w tym samym miejscu jamy ustnej, przedłużane [ʒ] zmienia się w szczelinowe [ž], które powstaje w tym samym miejscu nasady;

[ʒ] – spółgłoska dźwięczna, środkowojęzykowa (palatalna), zwarto-trąca (zwarto-szczelinowa, afrykata), język jest wygięty w środkowej części ku *palatum* (podniebienie twarde), najpierw następuje zwarcie, potem między grzbietem języka a podniebieniem twardym powstaje szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza) – zwarcie i szczelina są w tym samym miejscu jamy ustnej, przedłużane [ʒ] zmienia się w szczelinowe [ž], które powstaje w tym samym miejscu nasady;

Z kolei np. w języku niemieckim nie ma w zasadzie spółgłosek palatalnych (ich szeregu), ale można jednak usłyszeć przedniojęzykową wymowę [χ]. Występuje ona w wyrazach takich, jak: *ich, Milch, Mädchen*, ale po pierwsze tych wyrazów nie jest wiele, po drugie głoska ta jest wyraźnie ograniczona pozycyjnie (po samogłoskach przednich, dyftongach i spółgłoskach sonornych; w nagłosie wyłącznie w niewielu wyrazach obcego pochodzenia: *China, Chemie*). Poza tym w wymowie w wielu regionach Niemiec wymawiane jest twarde [χ] nawet bardziej zbliżone do [k] zamiast owego [χ].

Tambor (2021): Poprawna wymowa polska. Przewodnik dla cudzoziemców i ich nauczycieli.

[s'] – spółgłoska bezdźwięczna, zębowa, trąca (szczelinowa, frykatywna), czubek języka jest opuszczony i zbliża się do dolnych zębów, przednia część języka jest lekko podniesiona ku części podniebienia za dziąsłami (co powoduje zmiękczenie spółgłoski, której głównym miejscem artykulacji jest zębowość), między wierzchnią częścią przodu języka a przodem *palatum* i zębami jest szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza);

[z'] – spółgłoska dźwięczna, zębowa, trąca (szczelinowa, frykatywna), czubek języka jest opuszczony i zbliża się do dolnych zębów, przednia część języka jest lekko podniesiona ku części podniebienia za dziąsłami (co powoduje zmiękczenie spółgłoski, której głównym miejscem artykulacji jest zębowość), między wierzchnią częścią przodu języka a przodem *palatum* i zębami jest szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza);

[c'] – spółgłoska bezdźwięczna, zębowa, zwarto-trąca (zwarto-szczelinowa, afrykata), czubek języka jest opuszczony i dotyka dolnych zębów, a potem delikatnie się od nich odsuwa, przednia część języka jest lekko podniesiona ku części podniebienia za dziąsłami (co powoduje zmiękczenie spółgłoski, której głównym miejscem artykulacji jest zębowość), między wierzchnią częścią przodu języka a przodem *palatum* i zębami jest najpierw zwarcie, a potem szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza);

[ʒ'] – spółgłoska dźwięczna, zębowa, zwarto-trąca (zwarto-szczelinowa, afrykata), czubek języka jest opuszczony i dotyka dolnych zębów, a potem delikatnie się od nich odsuwa, przednia część języka jest lekko podniesiona ku części podniebienia za dziąsłami (co powoduje zmiękczenie spółgłoski, której głównym miejscem artykulacji jest zębowość), między wierzchnią częścią przodu języka a przodem *palatum* i zębami jest najpierw zwarcie, a potem szczelina, którą przepływa powietrze, powodując odczuwalne tarcie (pęd powietrza).

Tambor (2021): Poprawna wymowa polska. Przewodnik dla cudzoziemców i ich nauczycieli.

Zwarto-szczelinowość (afrykaty, zwarto-trącość) – między narządami mowy w jamie ustnej najpierw następuje zwarcie, a potem język lekko się odsuwa i w tym samym miejscu tworzy się wolna przestrzeń, przez którą przepływa powietrze; nie jest to przepływ całkowicie swobodny, powietrze powoduje tarcie (pęd powietrza) odczuwane na języku i na wargach; spółgłoski zwarto-szczelinowe mogą być przedłużane w wymowie, ale wtedy artykułowana jest już inna głoska: odpowiadająca pod względem miejsca artykulacji danej spółgłosce zwarto-szczelinowej spółgłoska szczelinowa, tzn.

- przedłużana głoska [ć] zmienia się w [ś],
- przedłużana głoska [ź] zmienia się w [ż],
- przedłużana głoska [č] zmienia się w [š],
- przedłużana głoska [ž] zmienia się w [ž],
- przedłużana głoska [c] zmienia się w [s],
- przedłużana głoska [ž] zmienia się w [z].

Tambor (2021): Poprawna wymowa polska. Przewodnik dla cudzoziemców i ich nauczycieli.

Te szeregi spółgłosek sprawiają największe problemy osobom chińskojęzycznym (z niektórych rejonów Chin). Dla Polaka uczącego się języka chińskiego prawie niesłyszalna jest różnica między głoską [c] wymawianą jakby z przydechem [c^h] i [z] wymawianą podobnie do polskiego [c]. Z kolei dla wielu Chińczyków nierozróżnialna jest wymowa z kombinacją głosek [t] + [s] lub z głoską zwarto-szczelinową [c] od wymowy ze szczelinowymi głoskami [s] i [z]. Kiedy więc pytamy Chińczyka, czy bardziej poprawna, czyli zgodna z wymową chińską, jest wymowa wedle starej polskiej transkrypcji: *Mao Tse Tung* czy też wedle współczesnej transkrypcji międzynarodowej *Mao Zedong*, nie słyszy on różnicy. Aby więc osoba chińskojęzyczna usłyszała różnicę między polskimi wyrazami: *cerować* i *zerować*, *koca* i *koza*, musimy najpierw wskazać sposób artykulacji tych głosek: wyraźne dotknięcie czubkiem języka zębów w następie (na samym początku) głoski [c] i brak takiego zetknięcia przy wymowie głoski [z]. Następnie już trzeba żmudnych ćwiczeń par opozycyjnych, by student zrozumiał, a potem usłyszał tę różnicę.

Tambor (2021): Poprawna wymowa polska. Przewodnik dla cudzoziemców i ich nauczycieli.

Ćwiczeni

MINUTY 3–8: ĆWICZENIA SŁUCHOWE (PERCEPCJA)

Ćwiczenie: Rozpoznaj i podnieś kartkę

Uczniowie mają dwie kartki: "1" = szczelinowa, "2" = zwarto–szczelinowa.
Nauczyciel mówi losowe głoski (np. „sz”, „cz”, „z”, „dz”).

Uczniowie pokazują odpowiednią kartkę: Rozpoznawanie w parach
Nauczyciel czyta pary: np. sz – cz, s – c, z – dz (czasem to ta sama głoska, czasem różna).

Uczniowie pokazują: „inne” / „takie same”.

MINUTY 8–14: ĆWICZENIA ARTYKULACYJNE (PRODUKCJA)

Ćwiczenie: Wymawianie izolowanych głosek z gestem

Uczniowie powtarzają głoski po nauczycielu:

Najpierw szczelinowe: s, z, sz, ż – z gestem fali.

Potem zwarto–szczelinowe: c, dz, cz, dż – z gestem impuls + fala.

Ćwiczenie: Głoski w sylabach

Powtarzanie sylab z różnymi samogłoskami:

sa – ca, zu – dz-u, szo – czo

Zwracanie uwagi na miejsce zwarcia i długość dźwięku.

MINUTY 14–18: ĆWICZENIA W WYRAZACH

Ćwiczenie: Wyrazy minimalnie różne

Uczniowie powtarzają i porównują:

masa – maca, sześć – cześć, żaba – dżaba (celowo dziwne – zapamiętywalne).

Nauczyciel wskazuje na różnice dźwiękowe i znaczeniowe.

MINUTY 18–20: PODSUMOWANIE I SAMODZIELNA PRÓBA

Ćwiczenie: Krótkie zdania lub rymowanki

Np. :

Czarek szuka czapki w szafce.

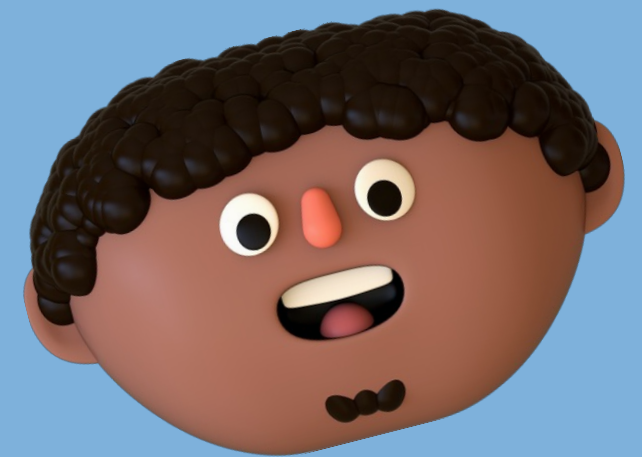
Dżem z żurawiną jest zimny.

Uczniowie próbują przeczytać samodzielnie.

Nauczyciel koryguje i wzmacnia poprawne realizacje.

ĆWICZENIE

WYMOWA

żu, żo, ża, że, ży

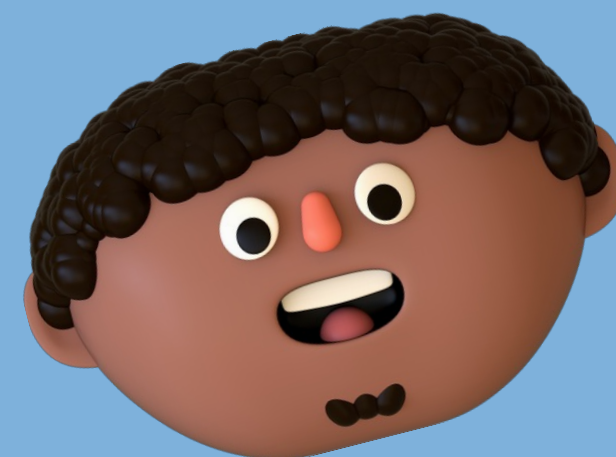
użu, ożo, aża, eże, yży

ĆWICZENIE

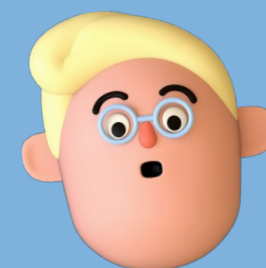
WYMOWA

CAŁA CZEKOLADA

CZERWONA CEGŁA

CZARNY MOTOCYKL

ĆWICZENIE

SYLABOWANKA

Uzupełnij tabelkę wpisując dwie pierwszeglóske nazw obrazków.
Policz, z ilu sylab składa się każde ze słów.

	ŻA		ZO
	RZE		ZA
	ZA		ZA
	ZA		ŻE
	ŻO		ZU
	ZĘ		ŻA

ĆWICZENIE

S Z

· w sylabach

sza, szo, sze, szu, szy

a-sza, o-szzo, e-sze, u-szu, y-szy

asz, osz, esz, usz, ysz

szasz, szosz, szesz, szusz, szysz

szasza, szoszo, szesze, szuszu, szyszy

· w wierszach:

„Szajka myszy”

Szajka myszy na paluszkach,

Szuka groszku po garnuszkach.

W szafie kaszę pałaszuje,

I okruszków poszukuje!

Szymek przerwał myszkowanie,

Poszedł, kupił kota na nie.

· w wyrazach:

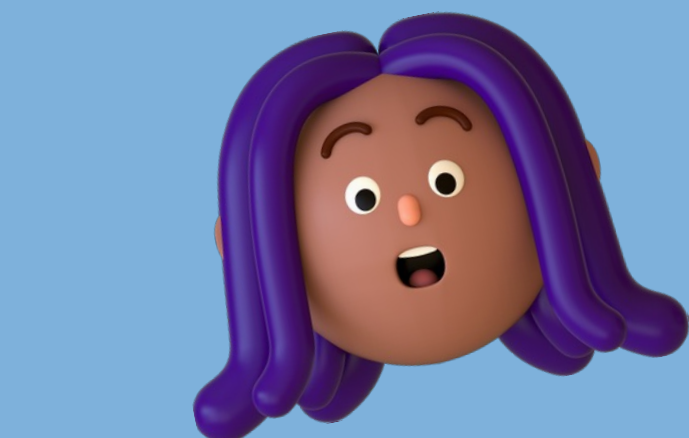
szampon, szachy, szynka, szafa, szufelka, szuflada, szary, szeroki, szelki, szpilka, szalik, szopa, szyja, sznurek, itp.;

muszla, kasza, pasztet, wieszak, koszula, maszyna, fartuszek, gruszka, nosze,

uszy, kusza, puszka, itp.;

mysz, kalosz, dobosz, talerz, wachlarz, nietoperz, lekarz, kosz, kurz, kapelusz,

klosz, gulasz, grosz, plusz, garaż, bagaż, wąż, itp.;

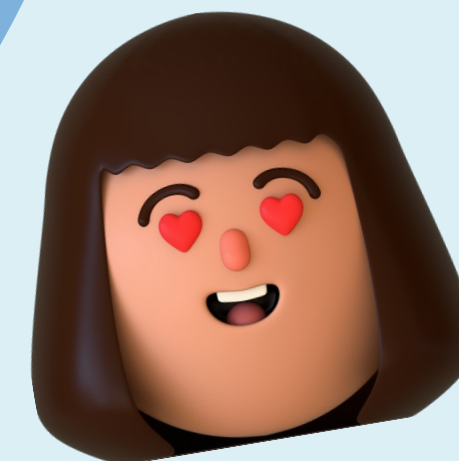
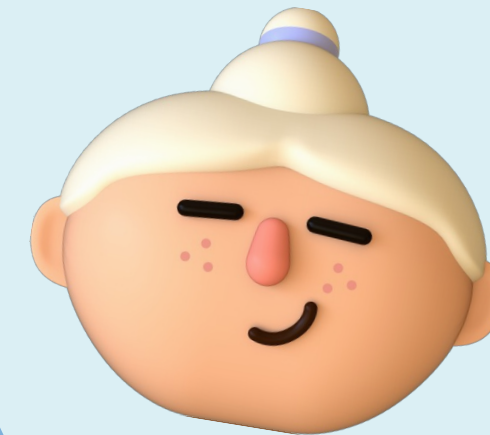
ĆWICZENIE

UTRWALAMY WYMOWĘ GŁOSKI W SYLABACH:

SZA, SZO, SZE, SZU, SZY,
ASZA, OSZO, ESZE, USZU, YSZY,
ASZ, OSZ, ESZ, USZ, YSZ,
ASZO, ASZE, ASZU, ASZY,
OSZA, OSZE, OSZU, OSZY,
USZA, USZE, USZO, USZY,
ESZA, ESZO, ESZU, ESZY,
YSZA, YSZO, YSZU, YSZE,
ISZA, ISZO, ISZU, ISZE, ISZY,

UTRWALAMY WYMOWĘ GŁOSKI W WYRAZACH:

SZAFA, SZALIK, SZATNIA, SZABLA, SZACHY, SZOPA, SZOFER, SZEROKI, SZELKI, SZUFLADA, SZUFELKA, SZYBA, SZYJA,
SZYNY, SZYNKA, SZYDEŁKO,
SZARY SZALIK, SZEROKIE SZELKI,
KASZA, KASZEL, MASZYNA, NOSZE, KOSZE, KALOSZE, KOSZYK, KOSZULA, KIESZEŃ, WIESZAK, PUSZEK, GROSZEK,
KOSZ, LISTONOSZ, KAPELUSZ, MYSZ,
NASZA SZATNIA, KOSZYK GRUSZEK.

Ćwiczenie

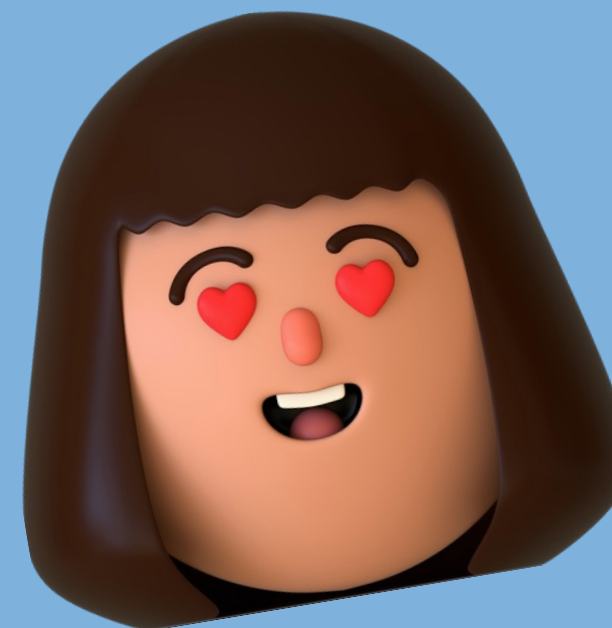
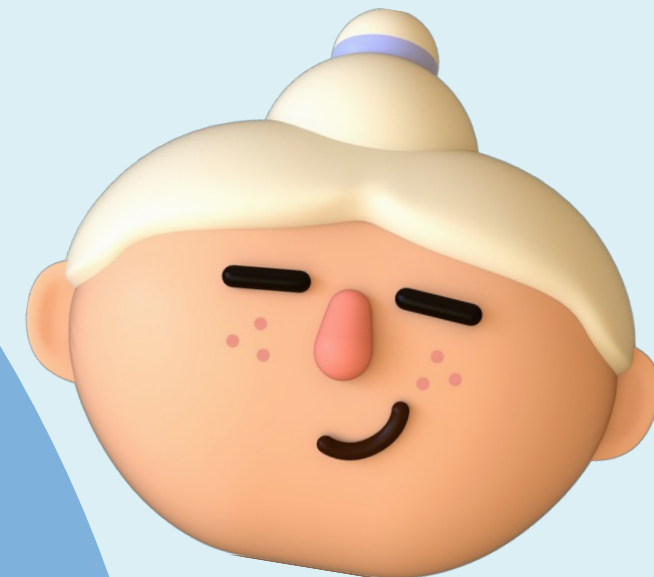
UTRWALAMY WYMOWĘ GŁOSKI W ZDANIACH:

NA WIESZAKU WISI SZALIK.

W SZATNI STOJĄ WIESZAKI.

W KOSZYKU JEST GROSZEK.

MAMA SZYJE KOSZULĘ.

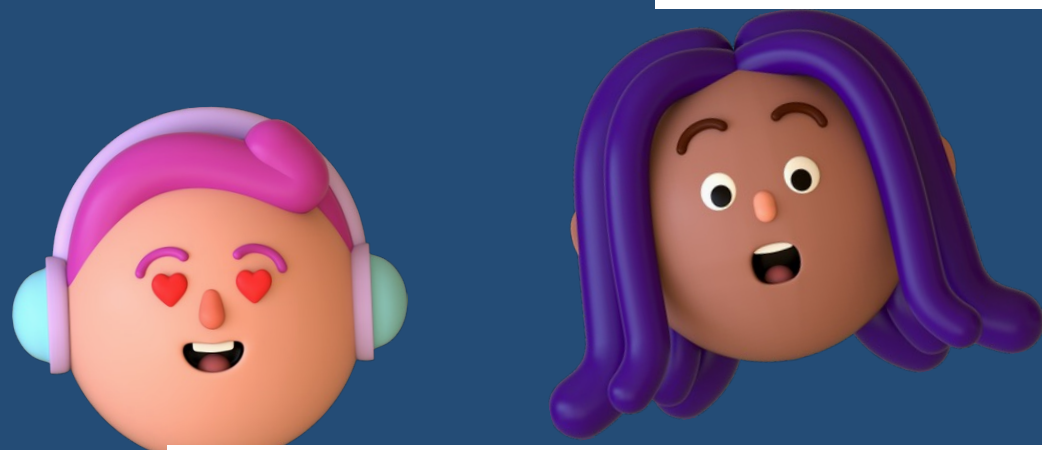

Ćwiczenie

· w wyrazach:

żaba, rzeka, żubr, żebra, żakiet, żarówka, żuk, żyrafa, żona, żuraw, żyła, żyto, żonkil, żółty, żyrandol, żurnal, rzemień, rząd, itp;

korzenie, waży, wieża, warzywa, orzech, jarzyny, parzy, morze, wierzy, duży, boży, róże, różowe, jarzębina, itp.;

ü Głoska „ż/rz”

· w sylabach:

ża, żo, że, żu, ży

a-ża, o-żo, e-że, u-żu, y-ży

żaża, żożo, żeże, żużu, żyży

żasz, żosz, żesz, żusz, żysz

Rr

z

w wierszach:

„Podróże żółwia żeglarza”

Żółw – podróżnik żywo wierzy,

Że żaglówką świat przemierzy.

Różne plaże, rzeki mija.

Duże morza żółw podbija.

Żywa jednak to opinia,

Że podróżnik wyolbrzymia.

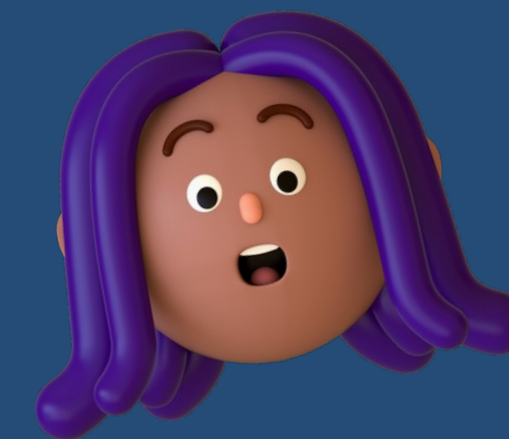
I te żółwie „morza duże”

To nie morza, a kałuże.

Ćwiczenie

cza, czo, cze, czu czy,

acza, oczo, ecze, uczu, yczy,

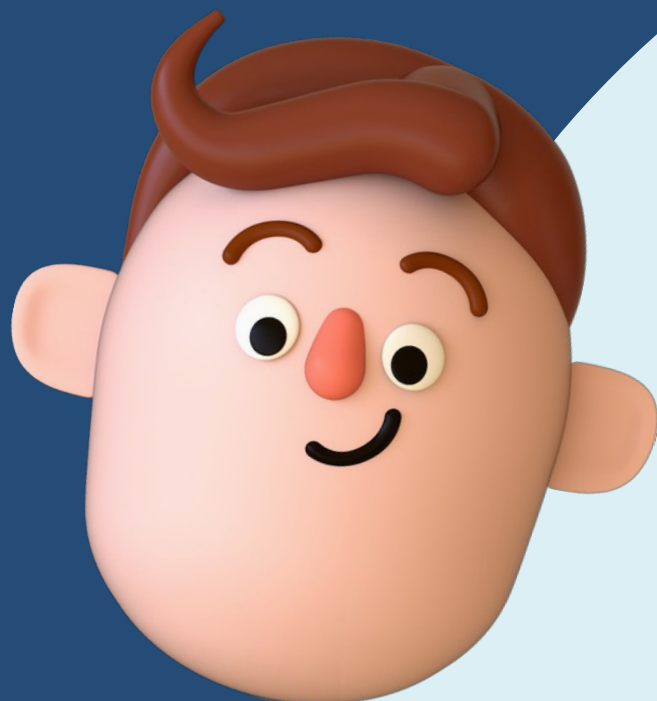
acz, ocz, ecz, ucz, ycz,

czerwona czapka, duży czołg, czysty szalik, żółty czepek,

Ćwiczenie

Utrwalanie głosek: sz, ż, cz, dż:

Na wieszaku wisi żółta czapka.

Koło szafy stoi szczotka.

Blisko szkoły jest skrzynka pocztowa.

Na tapczanie leży duża poduszka.

Na drzewie siedzą cztery szczygły.

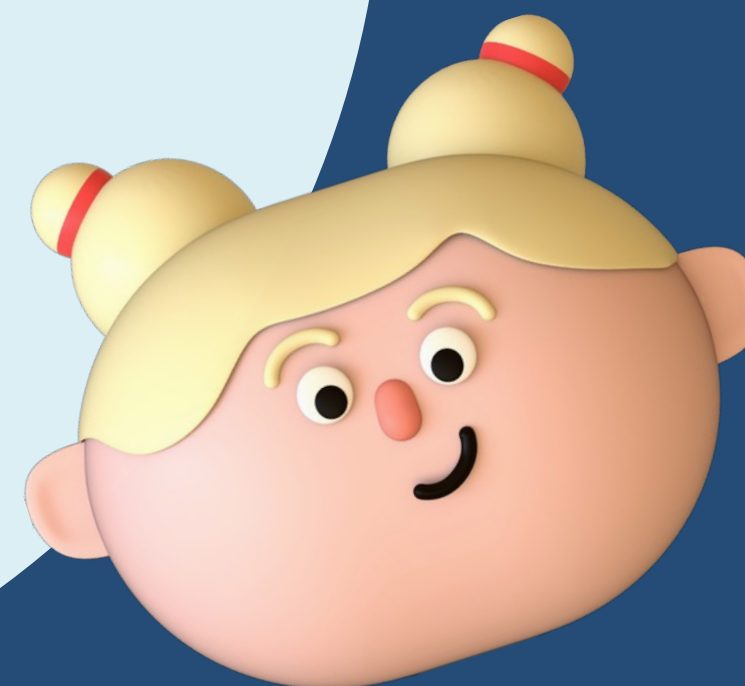
W szkole dzieci piszą i czytają.

Na poleczce stoi żelazko.

Po deszczu jest tęcza.

Pod leszczyną leżą orzeszki.

W kieszeni mam czystą chusteczkę.

Ćwiczenie 16

suszarka

strażak

zajączek

krzesło

WYMOWA

dzwoneczek

słonecznik

mężczyzna

brzoskwinia

0:18

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

W szkole wzywa na lekcje	Pyszna, słodka tabliczka	Zwierzę w paski	Zwierzę z wielką trąbą	Na śmieci	Otula szyję, gdy jest zimno	Odmierza czas	Zionie ogniem	W godle Polski	Zimą na głowie	Powstaje po deszczu, gdy zaświeci słońce
--------------------------------	--------------------------------	--------------------	---------------------------	-----------	-----------------------------------	------------------	------------------	-------------------	-------------------	---

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Lego	Miejsce, w którym rośnie dużo drzew	Jeździ konno	Na twarzy przebierańca	Kwaśny, żółty owoc	Słodki przetwórz z owoców	Piękny kwiat z kolcami	Ucieka przed bocianem	Mała, szara, w norce mieszka	W nim bukiet
------	--	--------------	---------------------------	-----------------------	---------------------------------	---------------------------	--------------------------	------------------------------------	--------------

Prześlij odpowiedzi

Zgadnij co to? Różnicowanie głosek [sz, ż, cz, dż] i [s, z, c, dz]

Udostępnij

